

ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ, СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТА МІЖКУЛЬТУРНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ

ВІТАЄМО ЮВІЛЯРА

ЧЕРНОВАТОГО ЛЕОНІДА МИКОЛАЙОВИЧА

Доктор педагогічних наук, професор Леонід Миколайович Черноватий народився 24 березня 1950 року в селі Нехвороща Полтавської області. Є одним із провідних фахівців України з проблем навчання іноземних мов та перекладу, відомий також своїми дослідженнями у галузях психології навчання та психолінгвістики.

Закінчив перекладацьке відділення факультету іноземних мов Харківського державного університету імені О.М.Горького (нині Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна) у 1972 році. Пропрацювавши два роки військовим перекладачем у Центральній групі військ (ЧССР), повернувся до рідного університету і у 1975 році вступив до аспірантури при кафедрі перекладу та англійської мови (науковий керівник – доц. Безуглий В.І.). В кандидатській дисертації (“Співвідношення типів навчальної інформації в процесі формування іншомовних граматичних навичок”) досліджував питання валідності психологічної теорії поетапного формування розумових дій та понять для навчання іноземної мови, зокрема, для формування граматичних навичок. За результатами дослідження було встановлено, що склад орієнтувальної основи дії в цьому процесі не є величиною сталою, а варіюється, залежно від ступеня міжмовної інтерференції та рівня підготовки учнів. В дисертації було також запропоновано універсальну методичну типологію граматичних дій за критерієм міжмовної інтерференції. Кандидатська дисертація була захищена у спеціалізованій раді Інституту змісту та методів навчання АПН СРСР (м. Москва) у 1981 році.

Подальші двадцять років були присвячені розробці теорії педагогічної граматики, галузі, яка була новою у вітчизняній лінгводидактиці, і вважається досить перспективною у світі. Результати досліджень узагальнені у докторській дисертації “Основи теорії

педагогічної граматики іноземної мови” (захист якої відбувся у спеціалізованій раді Київського національного лінгвістичного університету у 2000 році), двох монографіях, більш як 70 публікаціях, а також у кандидатських дисертаціях, підготовлених аспірантами проф. Л.М.Черноватого.

Завідуючи кафедрою перекладу та англійської мови (нині кафедра теорії та практики перекладу англійської мови) Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна з 1983 року, проф. Л.М.Черноватий разом з членами кафедри створив і постійно розвиває інноваційну систему підготовки професійних перекладачів, яка дає плідні результати. З 2000 року активно займається розробкою основ методики навчання перекладачів. За результатами такої роботи опубліковано більше 20 статей у провідних фахових виданнях України, розроблено концепцію підготовки перекладачів, закладено основи системи перекладацьких вправ, проводяться експериментальні дослідження. За ініціативи проф. Л.М.Черноватого створено спільний проект *Dictum Factum*, учасниками якого є кафедри перекладу англійської мови Харківського національного університету ім.В.Н.Каразіна та Київського національного університету ім.Т.Г.Шевченка. Метою проекту (див. детальнішу інформацію далі) є створення, експериментальна перевірка та запровадження до навчального процесу вищих навчальних закладів України підручників та посібників для підготовки перекладачів. В рамках цього проекту схвалені Міністерством освіти та науки й видані підручники англійської мови для студентів I-IV курсів перекладацьких відділень, посібники з перекладацького скоропису, юридичного та громадсько-політичного перекладу тощо. Проект передбачає створення довідкової та допоміжної літератури у найрізноманітніших галузях – від технічних до гуманітарних, – яка реально може допомогти перекладачеві у стислі терміни підготуватися до перекладу у відповідній сфері.

Активна участь проф. Л.М.Черноватого у фахових конференціях та організаціях (член спеціалізованих рад: Д 26.054.01 при КНЛУ (13.00.02 – теорія та методика навчання) та Д 64.051.08 при ХНУ ім. В.Н.Каразіна (19.00.01/19.00.02 – психологія); член редколегій фахових видань (КНУ ім. Т.Г. Шевченка, ХНУ ім. В.Н.Каразіна, КНЛУ, ДонНУ, ХДПІ ім. Г.С. Сковороди); член міжнародних фахових організацій: Європейського лінгвістичного товариства, Міжнародної асоціації викладачів англійської мови, Європейського товариства вивчення англійської мови) дозволила встановити зв'язки з усіма провідними центрами підготовки перекладачів в Україні та укласти угоди про співпрацю, завдяки яким налагоджений постійний обмін інформацією та досвідом викладання. При цьому кафедра теорії та практики перекладу англійської мови Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна переважно виступає як провідна, надаючи методичну допомогу партнерам.

Факультет іноземних мов Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, з яким упродовж довгих років співпрацює професор Л.М.Черноватий та очолювана ним кафедра разом з іншими спорідненими факультетами університетів-партнерів (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київський національний лінгвістичний університет, Донецький національний університет, Дніпропетровський національний університет, Запорізький національний університет, Дніпропетровський університет економіки і права, Сумський державний університет, Житомирський державний педагогічний університет імені Івана Франка, Херсонський державний педагогічний університет, Хмельницький національний університет, Горлівський державний педагогічний інститут іноземних мов, Маріупольський гуманітарний університет, Миколаївський державний університет, Ізмаїльський державний гуманітарний університет) щиро вітають ювіляра й зичать йому міцного здоров'я, довгих років життя та плідної праці на українській освітянській ниві.